

Sobre els situacionistes

Em vaig divertir pagant la hipoteca

Michèle Bernstein i Guy Debord van ser dos dels fundadors de la Internacional Situacionista • Bernstein va publicar el 1960 'Todos los caballos de rey', obra breu i amb trets autobiogràfics, ara traduïda per Anagrama • Aida Segura

Als anys 60 es va fer adulta la primera generació del segle XX que no havia viscut cap guerra mundial. Acompanyada d'una conjuntura econòmica favorable a les disbauxes, aquesta generació es va inventar les bases dels moviments contraculturals de la segona meitat del segle i va inaugurar una època molt més lliure, extrema i llibertina que l'actual. Una època contestatària i de revolució dels fets i les formes que, al final, també va ser com una guerra per als seus protagonistes. Herois caiguts pel camí (suïcidis, sobredosis, sida...), ferides irreversibles, empresonaments, claudicacions, enganys i desenganys... Una guerra sense armes, però igual de mítica que totes les guerres.

'Todos los caballos del rey' ens il·lustra els usos i costums amorosos propis d'aquells anys a través de la història d'un triangle amorós que va adquirint vèrtexs fins a convertir-se en un pentàgon. Una manera d'entendre les relacions sentimentals i sexuals també molt més lliure i creativa que l'actual. El triangle inicial el formen Geneviève, el seu marit Gilles i Carole, una bella nimfòlita entre indefensa i perillosa que Geneviève ha caçat com a diversió personal però també per complaure el seu marit. Els tres ho saben, tot és molt natural: *"Éramos felices y estábamos muy enamorados. Enamorados de nosotros, enamorados de Carole, enamorados de una forma un tanto inconcreta; y, en verdad, era lo que tocaba entonces [...]. Si a Gilles hubieran dejado de gustarle*

Guy Debord (esquerra), Michèle Bernstein i Asger Jorn el 1961 a París. SP

las mismas chicas que a mí, eso nos habría aportado un elemento de distanciamiento". Geneviève, la narradora i protagonista, és també una jove bonica i astuta a qui li agrada molt jugar amb les situacions i les persones.

Per multiplicar els períodes excitants i lluitar contra la mediocritat de la vida incorporarà personatges al triangle fins que se'n cansi. El seu marit, encantat amb les iniciatives de la seva dona, es dedicarà bàsicament a passejar per París.

"Gilles sabe reinventar París", diu Geneviève.

Però *Todos los caballos del rey* també és una novel·la en clau. I Gilles és, en realitat, Guy Debord, fundador de la Internacio-

La novel·la de Bernstein es va convertir en una obra de culte

nal Situacionista. I Geneviève és Michèle Bernstein, la seva dona durant uns anys i també fundadora de la IS. Bernstein va publicar el 1960 aquesta petita novel·la, de ritme enèrgic i observacions concises, no perquè volgués fer carrera literària sinó perquè volia escriure un *best seller* que omplís les arques del seu moviment d'avantguarda. El llibre es va convertir en una obra de culte que fa dos anys es va reeditar a França i que ara s'ha editat aquí, aprofitant el ressorgiment de la moda de declarar-se internacionalment situacionista. La IS, a part de moltes altres creacions, es va inventar dos dels millors eslògans del Maig del 68: *Em vaig divertir amb les llambordes* i *La*

humanitat no serà feliç fins que no s'hagi penjat l'últim buròcrata dels budells de l'últim capitalista. I sí, la IS es va dissoldre sense haver aconseguit els seus objectius i Debord es va suïcidar el 1995, però almenys aquest moviment no va acabar com altres avantguardes, amb un poltronament confortable i previsible.

I mentre França continua tenint molt clar que la realitat no és inamovible sinó que depèn de la gent, aquí s'organitzen *botellones*. Potser és que ens hem passat directament al nihilisme. Però no, segurament el que passa és que, si continuem amb aquesta apatia conformista, quan arribem a vells podrem dir esdentegats i sense jubiliació (perquè la Seguretat Social, en cas que encara existeixi, continuarà sense cobrir el dentista): *Em vaig divertir pagant la hipoteca*.

Todos los caballos del rey

Michèle Bernstein

Traducció de M.T. Gallego Urrutia
Anagrama, Barcelona, 2006

Res no és sagrat

Al costat de *Todos los caballos del rey* arriben a les llibreries dues traduccions dels dos teòrics més importants del situacionisme. Anagrama presenta *El planeta enfermo*, tres textos de Guy Debord (1931-1984), dos dels anys 60, i el que dóna títol al recull, que data del 1971 i va ser publicat al número 13 de la revista de la Internacional Situacionista poc abans de la dissolució. Les revoltes de la població negra de Los Angeles i el suïcidi de la societat capitalista i de la

burocràcia comunista són analitzats per Debord com a crítica d'un absolutisme que encara domina el món, des de la Xina fins a Occident. Els articles contenen tots els ingredients de la preclara visió de l'assagista sobre la societat de l'espectacle, que podem trobar en alguns dels seus llibres mífics. D'altra banda, la dinàmica editorial Melusina presenta un volum recent de Raoul Vaneigem (Lessines, Bèlgica, 1934). *Nada es sagrado, todo se puede decir*,

un text brillant i recent -encara situacionista-, de l'autor del *Tratado del saber vivir para uso de las jóvenes generaciones* (Anagrama) i *Por una Internacional del género humano* (Octaedro). A partir d'una cita de Voltaire ("No estic d'acord amb el que vostè diu però lluitaré perquè pugui dir-ho lliurement"), Vaneigem exposa una interpretació sobre els mitjans de comunicació, la publicitat, la propaganda i els retalls del pensament independent,

criticant els que menyspreen la llibertat d'expressió perquè menyspreen la vida. Els delictes d'opinió, el populisme i la protecció de la infància són usats per fer una defensa a ultrança de l'opinió lliure en un temps marcat pel control i el domini. Amb un text refrescant, Vaneigem se'ns mostra lúcida, com sempre, desinhibida i en la tradició dels grans pensadors no obscurantistes. A més, des d'un estil planer i accessible per a tothom. Seny pur.

David Castillo

Raoul Vaneigem. SP